

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM ADMINISTRATION IN THE KUDJIK
NAKLANG SCHOOL CLUSTER, NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

สุรวัดน์ เสนาชัยนรก¹, จำรัส มุ่งเฝ้ากลาง²
วิทยาลัยนครราชสีมา

Surswat Senachainarak¹, Chamrat MungfaoKlang²
Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 6704030302023@nmc.ac.th

(Received : 12 January, 2026; Edit : 6 March, 2026; accepted : 6 March, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 2. การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 3. การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
- คำสำคัญ :** ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, กลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the administration of the student care and support system in Kudjik Naklang School Cluster under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4; and (2) to compare the administration of the student care and support system as classified by educational level and work experience. The sample consisted of 100 school administrators and teachers. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire. The index of item-objective congruence (IOC) ranged from 0.60 to 1.00, and the reliability coefficient of the questionnaire was 0.88. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and independent samples t-test.

The research findings revealed that: (1) the administration of the student care and support system in the Kudjik Naklang School Cluster was at a high level overall and in each aspect; (2) there were statistically significant differences in the administration of the student care and support system at the .05 level when classified by educational level; and (3) there were no statistically significant differences in the administration of the student care and support system when classified by work experience.

Keywords : Student Care and Support System, Kudjik Naklang School Cluster

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดให้ทุกโรงเรียนดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม การป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ และสังคมของนักเรียน (สพฐ., 2560) แนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ของ Bronfenbrenner (1979) ที่เน้นว่าการเติบโตของเด็กขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมที่เชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน จนถึงชุมชน ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาของเด็ก หากโรงเรียนสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถลดปัญหานักเรียนที่มีความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้อย่างสูงสุด หากโรงเรียนสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถลดปัญหานักเรียนที่มีความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้อย่างสูงสุด ทั้งนี้ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาโดยตลอด โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งดูแลนักเรียนแบบองค์รวม พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการคุ้มครองสิทธิและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ขณะเดียวกัน นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในหลายยุคสมัย ได้กำหนดให้ “การดูแลช่วยเหลือนักเรียน” เป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยเน้นการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อร่วมกันคุ้มครองและพัฒนาเด็กอย่างเป็นระบบและยั่งยืนนอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานด้านนี้ ทั้งในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ เพื่อยกระดับความเท่าเทียมในการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกมิติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

กลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตั้งอยู่ในเขตชนบทและกึ่งเมือง ประสบกับสภาพบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย นักเรียนบางส่วนมีปัญหาคือ ขาดความอบอุ่น หรือขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนหรือความบกพร่องทางการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จากการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบทจำนวนมากยังขาดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านการวางแผน การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของนักเรียนในระยะยาว ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของนักเรียนในระยะยาวระบบการศึกษาไทยโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะชีวิตควบคู่กับความรู้เชิงวิชาการ แต่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีระบบสนับสนุนที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดทั้งด้านทรัพยากร ครูผู้สอน และการเข้าถึงบริการจากภาครัฐ (Howard Adelman & Linda Taylor, 2006) โรงเรียนในกลุ่มกุดจิกนากลางส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่มาก ครูต้องรับผิดชอบหลายบทบาท จึงมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ระบบการบริหารจัด

การศึกษาของไทยที่ยังมีความรวมศูนย์สูง ทำให้การจัดสรรทรัพยากรและการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในพื้นที่ห่างไกล ยังไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) เมื่อ
ประกอบกับปัญหาครอบครัวและเศรษฐกิจของนักเรียนในพื้นที่ซึ่งมีความเปราะบางอยู่แล้ว ยิ่งตอกย้ำถึงความจำเป็นใน
การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเชิงลึก ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสทาง
การศึกษาอย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการศึกษาไทยในระยะยาว

แม้ว่าทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะส่งเสริมและกำกับติดตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในระดับนโยบาย แต่ในระดับปฏิบัติจริงยังพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจของครู
บุคลากรไม่เพียงพอ และขาดการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ความไม่ต่อเนื่องดังกล่าว
สะท้อนถึงความจำเป็นในการวิจัยและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับบริบท
ของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง เพื่อสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสามารถตอบสนอง
ต่อความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนได้อย่างแท้จริง เพื่อสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสามารถตอบสนอง
ต่อความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ยิ่งไปกว่านั้น การที่แต่ละโรงเรียนมีบริบทที่แตกต่างกันทั้งใน
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่สามารถใช้รูปแบบ
เดียวกันทั้งหมดได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) การพัฒนาระบบดังกล่าวจึงควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของ
ข้อมูลจริงจากพื้นที่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้สามารถออกแบบกระบวนการที่
เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนในแต่ละบริบท ทั้งนี้สอดคล้องกับหลักการของ "การศึกษาที่ตอบสนองต่อความ
ต้องการของผู้เรียน (Learner-Centered Education)" และแนวคิด "โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)"
ที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามสภาพจริงของตนเอง

ดังนั้น การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง จึงเป็นแนวทาง
สำคัญที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินงานในพื้นที่จริง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะ
สามารถนำไปพัฒนาเป็นแนวทางหรือโมเดลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความยืดหยุ่น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ
โรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ช่วยให้
โรงเรียนสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาเด็กเสี่ยง และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน
ตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและเป้าหมายการศึกษาของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

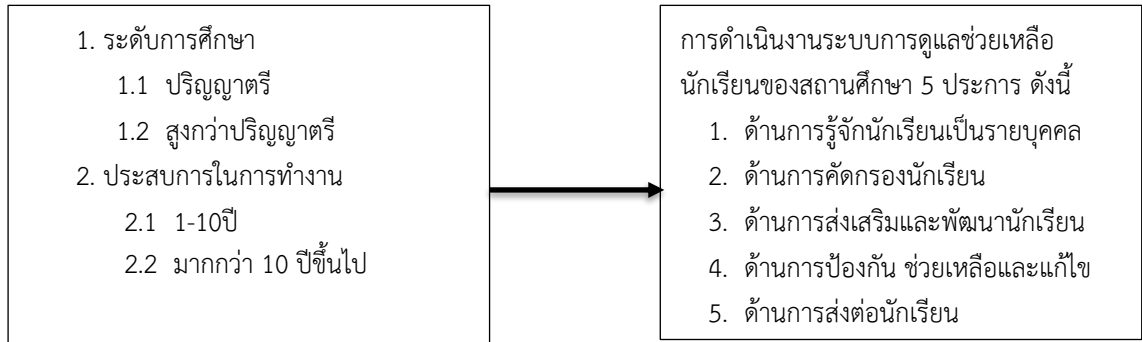
1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้ศึกษาได้นำการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 5
ด้าน ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 135 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2568 จำนวน 100 คน ได้จากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
 - 1) ระดับการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 ปริญญาตรี
 - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
 - 2) ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่
 - 2.1 1- 10 ปี
 - 2.2 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) 5 ด้าน คือ
 - 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน
 - 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน
 - 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 5) ด้านการส่งต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2556 : 74 – 84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ได้แบบสอบถาม จำนวน 35 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.60-1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
8. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .88
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีทำแบบสอบถามผ่าน Google Forms และเอกสาร
3. ผู้วิจัยติดตามเช็คการรวบรวมข้อมูลในระบบ Google Forms และเอกสารด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556:121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกโดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.66	0.38	มากที่สุด	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.40	0.38	มาก	3
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.33	0.44	มาก	4
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.31	0.41	มาก	5
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.41	0.42	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.42	0.31	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.38) รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=0.42) ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.41)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-values
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.65	.35	4.75	.50	-.938	.351
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.36	.35	4.59	.47	-1.892	.074
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.29	.42	4.57	.51	-2.354*	.021
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.25	.37	4.61	.50	-2.758*	.013
5. ด้านการส่งต่อ	4.37	.40	4.62	.46	-2.186*	.031
รวมเฉลี่ย	4.38	.27	4.63	.44	-2.148*	.046

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 ด้านคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1-10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		t	p-values
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.65	.38	4.72	.39	-.633	.528
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.36	.36	4.61	.40	-2.503*	.014
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.30	.44	4.50	.45	-1.708	.091
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.27	.40	4.50	.45	-2.112*	.037
5. ด้านการส่งต่อ	4.39	.41	4.53	.45	-1.227	.223
รวมเฉลี่ย	4.39	.29	4.57	.36	-1.864	.078

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้านคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ค่อนข้างชัดเจน ทำให้ครูและผู้บริหารมีความคุ้นเคยกับกระบวนการและดำเนินงานเป็นกิจวัตร ตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา ไปจนถึงการส่งต่อ เมื่อเป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำและมีขั้นตอนรองรับ การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาจึงมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงและสะท้อนออกมาเป็นผลการประเมินในระดับมาก ขณะเดียวกัน บริบทของการเป็น “กลุ่มโรงเรียน” ยังเอื้อต่อการพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นระบบมากขึ้น เพราะมีการประสานงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และติดตามกำกับร่วมกันในเครือข่าย ส่งผลให้โรงเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานใกล้เคียงกัน มีการจัดทำเอกสาร หลักฐาน และเครื่องมือในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เช่น แบบบันทึกข้อมูลนักเรียนรายบุคคล แบบคัดกรองหรือแผนเฝ้าระวัง บันทึกการให้คำปรึกษา การเยี่ยมบ้าน และการติดตามช่วยเหลือรายกรณี ซึ่งล้วนทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ว่าการดำเนินงานจริงและดำเนินงานค่อนข้างครบถ้วนตามระบบ จึงสะท้อนระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนอกจากนี้ สภาพชุมชนและความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในพื้นที่ ยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ครูสามารถเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนได้ง่าย รู้จักครอบครัวและสภาพแวดล้อมของผู้เรียนได้ชัดเจน การติดตามพฤติกรรม การสื่อสารกับผู้ปกครอง และการช่วยเหลือเชิงป้องกันจึงทำได้จริงและรวดเร็ว เมื่อโรงเรียนสามารถรู้จักนักเรียนและคัดกรองความเสี่ยงได้ตั้งแต่ต้น ย่อมช่วยให้การส่งเสริมพัฒนาและการป้องกันแก้ไขปัญหาดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาพรวมของการบริหารงานในทุกด้านอยู่ในระดับมากตามไปด้วย อีกทั้งในบริบทสังคมปัจจุบันโรงเรียนมีความตระหนักต่อประเด็นความปลอดภัย วินัย พฤติกรรมเสี่ยง สุขภาวะทางจิตใจ ตลอดจนปัญหาเชิงสังคมและการใช้สื่อออนไลน์ของนักเรียนมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ใช่เพียงงานเอกสาร แต่เป็นงานที่จำเป็นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โรงเรียนจึงมักจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต การแนะแนว การดูแลช่วยเหลือรายกรณี รวมทั้งมีการประสานเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม เมื่อมีกระบวนการสนับสนุนและมีการปฏิบัติจริงต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการประเมินการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนออกมาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยสรุป ผลการวิจัยที่อยู่ในระดับมากสะท้อนว่ากลุ่มโรงเรียนกุดจิกนากลางมีการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ภายใต้ความชัดเจนของแนวทางปฏิบัติ การกำกับติดตามของผู้บริหาร ความร่วมมือของครูและเครือข่าย รวมถึงความใกล้ชิดกับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยหนุนเสริมให้การดำเนินงานเกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จนปรากฏเป็นระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามที่ผลการวิจัยได้สะท้อนออกมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ยืนยง (2566) ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2565) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เปรียบเทียบผลผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อ กรอบคิด และความสามารถในการตีความมาตรฐานงานบริหารของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักได้รับการพัฒนาความรู้ด้านทฤษฎีการบริหาร การวางแผนเชิงระบบ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ และการประเมินผลตามหลักฐานเชิงประจักษ์มากขึ้น จึงมีแนวโน้มที่จะพิจารณาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างละเอียดและมีเกณฑ์คาดหวังที่สูงกว่า เช่น การคัดกรองต้องมีเครื่องมือที่เชื่อถือได้ การติดตามต้องเป็นระบบต่อเนื่อง การส่งต่อควรมีเครือข่ายและมีผลลัพธ์ชัดเจน เมื่อประเมินด้วยมาตรฐานที่เข้มขึ้น ค่าความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติของระบบจึงอาจแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ในทางกลับกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามักประเมินจาก ประสบการณ์การปฏิบัติงานจริง และการดำเนินงานในรูปแบบที่ทำเป็นกิจวัตร เช่น การเก็บข้อมูลพื้นฐาน การเยี่ยมบ้าน การแจ้งผู้ปกครอง หรือการดูแลรายกรณี ซึ่งเป็นงานที่เห็นผลได้ชัดเจน

ชีวิตประจำวันของโรงเรียน จึงมีแนวโน้มให้คะแนนการปฏิบัติในระดับสูงตามสิ่งที่ทำจริง แม้อาจไม่ได้พิจารณาความเข้มข้นของระบบในมิติของการบริหารเชิงคุณภาพหรือการจัดทำหลักฐานเชิงระบบเท่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ความต่างของ “จุดเน้นในการประเมิน” ระหว่างการประเมินด้วยเกณฑ์เชิงระบบกับการประเมินจากการปฏิบัติจริง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ภาพรวมความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกประการหนึ่ง ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมักสัมพันธ์กับการได้รับบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ทางวิชาชีพที่กว้างขึ้น เช่น การรับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในฐานะหัวหน้างาน การเป็นคณะกรรมการระดับโรงเรียนหรือเครือข่าย หรือการผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการคุ้มครองเด็ก การให้คำปรึกษา หรือการส่งต่อเชิงเครือข่ายมากกว่า ทำให้ผู้ตอบกลุ่มนี้มองเห็น “ช่องว่าง” ของการดำเนินงานได้ชัดเจนและประเมินอย่างระมัดระวัง ส่งผลให้ค่าคะแนนเฉลี่ยอาจต่ำหรือแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งอาจไม่เห็นรายละเอียดของกระบวนการเชิงระบบทั้งหมดในระดับเดียวกัน ดังนั้น ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสะท้อนว่า ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อการรับรู้และการประเมินคุณภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันย่อมมีความคาดหวัง มุมมอง และมาตรฐานการพิจารณาที่ไม่เหมือนกัน ทั้งในด้านความเข้มข้นของกระบวนการ การใช้ข้อมูล และหลักฐานประกอบ การกำกับติดตาม และการเชื่อมโยงเครือข่ายช่วยเหลือ ส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามผลการวิจัยที่ปรากฏ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฏจรี เจริญสุข (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ทองทา (2563) เรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนตำแหน่งต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง พบว่า ภาพรวมการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้านคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภารกิจหลักที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะครูหรือผู้บริหารจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย ต่างก็ต้องปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด เช่น การเก็บข้อมูลรายบุคคล การคัดกรอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา และการติดตามช่วยเหลือ ทำให้ภาพรวมของการดำเนินงานในระดับโรงเรียนมีความคล้ายคลึงกัน และส่งผลให้ความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ย่อมมีบางด้านที่ ความชำนาญ และประสบการณ์สะสม ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติหรือการรับรู้ของผู้ตอบมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านที่ต้องอาศัยทักษะเชิงลึก การตัดสินใจเชิงวิชาชีพ และการประสานความร่วมมือหลายฝ่าย เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหา หรือการส่งต่อ ซึ่งมักต้องอาศัยความเข้าใจเชิงพฤติกรรมผู้เรียน ทักษะการให้คำปรึกษา การจัดการสถานการณ์เฉพาะหน้า และเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือหน่วยงานภายนอก ประสบการณ์ทำงานที่มากกว่าจึงอาจทำให้ผู้ตอบมีความมั่นใจ มีแนวทางและเทคนิคในการดำเนินงานที่หลากหลายกว่า หรือในอีกมุมหนึ่ง ผู้มีประสบการณ์สูงอาจประเมินอย่างเข้มงวดกว่าเพราะเห็นรายละเอียดของกระบวนการและช่องว่างของระบบได้ชัดเจนกว่า จึงทำให้คะแนนของบางด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่บางด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง หรือการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มักเป็นงานที่มีเครื่องมือแบบฟอร์มและขั้นตอนรองรับชัดเจน โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ตามกิจวัตรและสามารถถ่ายทอดงานระหว่างครูรุ่นใหม่กับครูที่มีประสบการณ์ได้ไม่ยาก ความแตกต่างตามประสบการณ์จึงไม่เด่นชัดเมื่อพิจารณาภาพรวม แต่จะไปปรากฏชัดในด้านที่ต้องใช้ ทักษะเชิงปฏิบัติขั้นสูง หรือ เครือข่ายความร่วมมือ มากกว่า ดังนั้น ผลการวิจัยที่ภาพรวมไม่แตกต่างกันสะท้อนว่า โรงเรียนมีการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นมาตรฐานร่วมและดำเนินงานตามแนวทางเดียวกันในระดับเครือข่าย แต่การที่บางรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการทำงานยังมีบทบาทต่อความเข้มข้นและความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานในบางกระบวนการ โดยเฉพาะด้านที่ต้องใช้การตัดสินใจเชิงวิชาชีพ การจัดการปัญหาเฉพาะหน้า และการประสานงานกับหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งเป็น

ประเด็นสำคัญที่สามารถนำไปต่อยอดเป็นแนวทางพัฒนา เช่น การพัฒนาศักยภาพครูรุ่นใหม่ผ่านการโค้ช/พี่เลี้ยง การฝึกทักษะการให้คำปรึกษา และการเสริมความเข้มแข็งของระบบการส่งต่อในเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล หอมเกตุ และบุญเลิศ ธาณิรัตน์ (2567) เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ประสบการณ์ในการทำงานของครู ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา แลหมั่น และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2566) เรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) พัฒนาระบบคัดกรองและการป้องกันแก้ไขปัญหามีมาตรฐานร่วมในเครือข่าย จากผลที่พบว่า ประสบการณ์ทำงานต่างกันทำให้ ด้านการคัดกรอง และ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงควรจัดทำคู่มือ แนวปฏิบัติกลางของกลุ่มโรงเรียน กำหนดเครื่องมือคัดกรองร่วม เช่น แบบประเมินความเสี่ยง แบบบันทึกกรณี พร้อมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและซ้อมแผนดูแลรายกรณี เพื่อให้ครูทุกช่วงประสบการณ์ดำเนินงานได้เข้มแข็งและสอดคล้องกันมากขึ้น

2) จัดระบบพี่เลี้ยงและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และยกระดับคุณภาพงานดูแลรายกรณี ควรใช้ครู/ผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงทำหน้าที่ พี่เลี้ยงให้ครูรุ่นใหม่ โดยเน้นการใช้การคัดกรองเชิงลึก การให้คำปรึกษา การติดตามพฤติกรรม และการจัดทำแผนช่วยเหลือรายกรณี รวมทั้งสร้างวง PLC ระดับกลุ่มโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาและแนวทางแก้ปัญหาที่ได้ผล ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างของคุณภาพงานในด้านที่ต่างออกไป และทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งเครือข่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะปัจจัยด้าน ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ของผู้บริหารและครูผู้สอน รวมถึงบทบาทการกำกับติดตามของผู้บริหารและการสนับสนุนเชิงระบบของเครือข่าย เพื่ออธิบายกลไกที่ทำให้การรับรู้และการปฏิบัติงานในบางด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2) ควรศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) หรือวิจัยเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน (Action Research) เพื่อ พัฒนาแนวทาง/รูปแบบการเสริมสมรรถนะครูและผู้บริหาร ในด้านที่ยังมีความแตกต่างกัน ได้แก่ การคัดกรองนักเรียน และ การป้องกันและแก้ไขปัญห เช่น การสร้างระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) การอบรมเชิงปฏิบัติการพร้อมกรณีศึกษา และการใช้ PLC ระดับกลุ่มโรงเรียน แล้วประเมินผลก่อน-หลัง เพื่อยืนยันประสิทธิผลของแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทกลุ่มโรงเรียนกุดจิกากลาง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สำนักพัฒนานโยบายและแผนการศึกษา.

จิราพร ทองทา. (2563). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนตำแหน่งต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จันทร์จิรา แลหมั่น, และ นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2566). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(6), 168-181.

- นัฏจรี เจริญสุข (2562). ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ทองหล่อ วงษ์อินทร์, และ อธิพงษ์ เพชรสุทธิ. (2565). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 4. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 9(3), 221-236.
- พรพิมล หอมเกตุ, และ บุญเลิศ ธาณินรัตน์. (2567). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. *Journal of Modern Learning Development*, 9(7), 416-429.
- รัตนา ยืนยง. (2566). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 24(1), 271-281.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. (2568). ข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษา ปีการศึกษา 2568. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____ (2567). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงพื้นที่. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Adelman, H. S., & Taylor, L. (2006). *The school leader's guide to student learning supports*. Corwin Press.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1-55.